

Recenzió

Konczosné Szombathelyi Márta
Balogh Gábor-Jarjabka Ákos (szerk.) (2021)

Kommunikáció – Gazdaság – Kultúra – Nyelv:
50 éve a közgazdász képzés szolgálatában.
Tiszteletkötet Borgulya Istvánné részére című könyvről

A Kommunikáció – Gazdaság – Kultúra – Nyelv című tanulmánykötet a Magyar Tudományos Akadémia Gazdálkodástudományi Bizottság Kommunikációmenedzsment Munkabizottsága és a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet közös kiadványaként jelent meg 2021-ben. A könyv 22 tanulmánya átfogó képet ad a szervezetek kommunikációjának vizsgált területeiről, bemutatja a szervezeti kommunikáció emberi oldalát, ismerteti a menedzsment törekvéseit a szervezeti kommunikációra vonatkozóan, és feltárja a globális, valamint a lokális események hatását a vállalati kommunikációra és kultúrára. A tanulmányok a munkabizottság tagjainak, partnereinek, valamint az intézet munkatársainak a jelzett témákban született legfrissebb kutatási eredményeit mutatják be. A könyv Borgulya Istvánné Professzor Asszony munkássága előtt tiszteleg.

A könyv hat fő szekcióra tagolható. Egy-egy önálló egységet alkotnak azok az írások, melyek a vállalatok, szervezetek kommunikációjához közelítenek adott nézőpontok szerint; melyekben hangsúly kerül az interkulturális kommunikációra, a kommunikációmenedzsment új trendjeire, a szervezeti kommunikációra, valamint számos érdekesítő témára, mint például a bizalom, az otthoni munkavégzés és a családi cégek sajátos kommunikációs rendszere. Külön fejezetben olvashatók azok a tanulmányok, melyek a szervezeti, vállalati élet egy-egy részletét ragadják meg, és esettanulmányyszerűen mutatják be azokat. Az olvasó megismerheti a rendészetet mint sajátos kommunikációs színteret, továbbá bepillantást nyerhet a szaknyelv oktatásának és a szakfordításnak a világába is.

A tanulmányok előtt Bakacsi Gyula, az MTA Gazdálkodástudományi Bizottság elnöke, Schepp Zoltán dékán és Szűcs Krisztián dékánhelyettes köszönti az ünnepeltet. A kötet szerkesztésére Borgulya Istvánné egyetemi magántanárral folytatott interjú, továbbá a kötet szerzőinek rövid bemutatása.

A könyvből fontos kiemelni a Borgulya Istvánnéval készült interjút, hiszen a kiadvány a Professzor Asszony oktatási, kutatási tevékenysége előtt tiszteleg. A Balogh Gábor által jegyzett beszélgetésből megismerhetjük Borgulya Istvánné Vető Ágnes Ágota Professzor Asszony elmúlt öt évtizedének szakmai pályáivét, inspirációinak forrásait, fejlődési útjait, és az általa megfogalmazott legfőbb tanulságokat. Olvashatunk benne a gyerekkor fontosságáról, a család szerepéről és formáló erejéről, az élet apró és nagy eseményeiről

és annak hatásairól az ő kivételes életpályájára vetítve. Az interjú sorait olvasva kiemelkedő tanulság, hogy mennyire szép és értékes életpálya az, amire így lehet visszaemlékezni fél évszázad távlatából is. Szakmailag kiemelkedő az a megújulás, alkalmazkodás és szakértelem, melynek köszönhetően évek elteltével is számos témában hivatkozhatunk és idézhetjük Borgulya Istvánné munkásságát. Bár szerényen megjegyzi: nehéz utat mutatni a kutatók fiatal generációjának a folyamatos változások kereszttüzében, mégis vannak olyan emberi tulajdonságok és értékek, amelyek a legnagyobb változások közepette is állandók. Ilyen többek között a folytonos tudásvágy, mely Borgulya Istvánné életét és munkásságát is jellemzi.

Az első nagy fejezetben az interkulturális kommunikáció témakörét több oldalról is megismerheti az olvasó: hallgatói szakdolgozatok tükrében, nemzetközi hallgatók véleménye alapján, valamint a különböző kompetenciák szerepét és fontosságát illetően. Ablonczy Mihályka Livia és Tompos Anikó kutatása az oktatókat és a hallgatókat egyaránt segíti, középpontba helyezi a témában született kutatásokat, kiemelve a bikulturális üzleti kontextust, a dimenzió-alapú kutatások által felállított értékkategóriákat. Bajzát Tünde szemlélteti az interkulturális kommunikáció oktatásának fontosságát és az oktatásban rejlő lehetőségeket. Hidasi Judit kutatásában visszaköszön a már említett robbanásszerű fejlődés, ami a tanulás és az oktatás területére is kihat. Szőke Júlia az interkulturális kompetenciával és annak a szervezetek interkulturális kommunikációjában betöltött szerepével foglalkozik. Fő megállapítása, hogy az interkulturális kompetencia fejlesztése és fejlődése leginkább a belső kommunikációban mutatkozik meg, de szerepe a külső kommunikációban sem elhanyagolható.

A második fejezet az 'Új trendek a kommunikációmenedzsmentben' címet viseli, ami a könyv fejezetei közül talán legjobban kapcsolódik a már sokszor emlegetett fejlődés és adaptáció témájához. Kollár Csaba tanulmányában az ember és a mesterséges intelligencia (MI) közötti diskurzus kommunikációtudományi kérdéseibe kap betekintést az olvasó, olyan kérdésekbe, amelyekre akár csak tíz évvel ezelőtt sem gondoltunk volna. Ugyanakkor megnyugtató, hogy az MI eszközök az ember kommunikációja minőségében és tartalmában még nem hasonlítható az ember és ember közötti kommunikációhoz, azonban bizonyos kutatási eredmények már előre vetítik, hogy miként érhető el ez az állapot. Konczosné Szombathelyi Márta és Jakab Petra a stratégiai kommunikációról értekeznek, írásukban a vállalati, stratégiai kommunikáció helyzetének és trendjeinek áttekintése olvasható. Kutatásukban megjelenik az állandóság, ugyanakkor az évről évre megújuló témák szerepe, valamint gondozása és követése is. Sebestyén Attila írása a Brit Baromfi Terméktanács véleménycikkeit veszi górcső alá, így betekintést nyerhet az olvasó a szervezetek, az érdekkommunikáció és a brit állattenyésztés világába. Sós Péter János egy pilot-jellegű kutatást mutat be: a digitális bennszülöttek munkahellyel szemben támasztott igényeit vizsgálja, részletesen bemutatva a témában megkerülhetetlen fogalmakat, jelenségeket, fontos adatokkal és következtetésekkel alátámasztva.

A harmadik fejezet középpontjában a szervezeti kommunikáció áll. A fejezetet Venczel-Szakó Tímea, Jarjabka Ákos, Kuráth Gabriella, Sipos Norbert és Szabó-Bálint Brigitta közös írása nyitja, akik a belső szervezeti kommunikáció belül a home office jelenséget vizsgálták, és az otthonról dolgozók véleményét mutatják

be a megváltozott belső szervezeti kommunikáció tükrében. A kutatás eredménye iránymutató lehet a hibrid vagy teljesen remote munkavállalókat alkalmazó cégek, vállalkozások számára. Ezt követi András István, Rajcsányi-Molnár Mónika és Nagy Gáborné közös kutatása, melyben arra keresik a választ a szerzők, hogy miként jöhet létre egy „vállalkozó” egyetem projekt-alapú együttműködésében a kommunikáció és a bizalomépítés. Eredményeikben visszaköszön a rugalmasságra és alkalmazkodó képességre megfogalmazott igény. Balázs László tanulmányának célja a vállalati kommunikáció egyik újszerű megközelítésének megismertetése. A szalutogén szervezet és kommunikáció fogalma a mai napig tartó tudományelméleti forradalmat indított el. Noszkay Erzsébet a családi cégek kommunikációs sajátosságait mutatja be közel 25 éves tapasztalat alapján, mely munka elismeri, hogy a családok és a szervezeti kommunikáció találkozása több kutatásért kiált. Poór József és szerzőtársai kutatása Magyarország bemutatása mellett Közép- és Kelet-Európába kalauzolja az olvasót, a HR szerepét és az azt érintő változásokat előtérbe helyezve. Zsigmond Tibor, Machová Renáta és Rehlingová Emese tanulmánya az utóbbi évek egyik legnagyobb változásának fő forrását, a COVID-19 világjárvány idejét mutatja be, a nyitrai idegenforgalom történésein keresztül.

A könyv negyedik fejezete vállalati esettanulmányokat mutat be. Fóris Ágota és Robert Kerner, valamint Görcs Annamária és Görcsné Muzsai Viktória két érdekesítő esettanulmányon keresztül szemléltetik a belső kommunikáció és a vállalati kommunikáció szerepét. E két rendkívül összetett és részletes írás az Egyesült Államoktól Győrre repíti az olvasót, és megannyi gondolatébresztő eredményt, adatot és következtetést közöl, melyek számos újabb kutatást inspirálhatnak.

Az ötödik fejezetben az olvasó a rendészettel, mint a kommunikáció sajátos színterével ismerkedhet meg két nagyon különböző, mégis helyenként összekapcsolható, gondolatébresztő tanulmány formájában. Kovács István Hofstede hatalmi mátrixának hatását vizsgálta a rendészeti kommunikációban. Kriskó Edina tanulmánya pedig az operatív törzs sajtótájékoztatóit, azok kommunikáció szerepét elemzi.

A hatodik fejezet a szaknyelv oktatásával, a szakfordítással és a kommunikáció témájával foglalkozik. Csányi Eszter tanulmánya rávilágít a gazdasági szaknyelv idegen nyelven való ismeretének fontosságára és szerepére. Mátyás Judit a szaknyelvoktatás szerepét és jelentőségét vizsgálja a későbbi karrierlehetőségek összefüggésében. Veresné Valentinyi Klára írásában megismerhet az olvasó fordítói és fordítási kompetenciamodelleket, a humán és a gépi fordítás kihívásait.

Összefoglalva kijelenthető, hogy a Kommunikáció – Gazdaság – Kultúra – Nyelv című tanulmánykötet által nyújtott ismeretek egyaránt fontos lehet a kutatók, a hallgatók, a szervezeti/vállalati kommunikációval foglalkozó gyakorlati szakemberek számára. Tartalmát, logikai felépítését és nyelvezetét tekintve rendszerezett, összeszedett és hasznos olvasmány. A felsorakoztatott példák és kutatási módszerek segítségével szolgálhatnak folyamatban lévő vagy tervezett kutatásokhoz. Az elméleti tanulmányok még élvezetesebbé teszik a könyv forgatását – melynek lapjain és mondatain át érződik Borgulya Istvánné munkásságának előremutató hatása.